

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ХОРЕОГРАФІЇ ТА МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА**

«Затверджую»
Декан ФПО _____ доц. Петрина Р. Л.
« ____ » _____ 2022 р.

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни:
«СУЧАСНІ НАПРЯМКИ ТАНЦЮВАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА»
для підготовки студентів
Другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 024 «Хореографія»
галузі знань 02 Культура і мистецтво
Кваліфікація: Магістр хореографії
Форма навчання: денна**

Семестр – 9, 10, 11

Обсяг – 210 год. в т.ч. 102 год. – самостійна робота

Програму розглянуто і затверджено
на засіданні кафедри хореографії та
мистецтвознавства
протокол № 1 від __31
серпня_2022р.
Зав. кафедри проф., канд. пед. наук
_____ В.Ю.Сосіна

Навчальна програма з дисципліни **«СУЧАСНІ НАПРЯМКИ
ТАНЦЮВАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА»** для студентів 5,6 курсу ФПО
спеціальності 024 Хореографія
9, 10, 11 семестри (денна форма навчання)

Розробник: викладач О. В. Мартинюк

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри хореографії та
мистецтвознавства

Протокол від «31» серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри хореографії та мистецтвознавства

(підпис)

(Сосіна В.Ю.)
(прізвище та ініціали)

Навчальна програма затверджена на засіданні Ради факультету
педагогічної освіти

Протокол від «__» _____ року № __

Голова _____
(підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

© _____, 20__ рік
© _____, 20__ рік

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «**СУЧАСНІ НАПРЯМКИ ТАНЦЮВАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА**» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 024 Хореографія.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: генезис сучасного хореографічного мистецтва: види, напрямки, представники танцювальних шкіл.

Міждисциплінарні зв'язки: «Теорія і методика викладання хореографічних дисциплін у закладах вищої освіти», «Теорія і методика балетмейстерської діяльності», «Організація і методика ансамблевої роботи», «Практикум з акторської майстерності», «Практикум з дуетного танцю», «Теорія і методика роботи у професійному танцювальному колективі», «Сучасна інтерпретація фольклору», «Арт-терапевтичні практики в хореографії».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Сучасні напрямки хореографічного мистецтва.
2. Джазовий танець.
3. Танець модерн.
4. Постмодерн у хореографічному мистецтві.
5. Імпровізація.
6. Естрадний танець.

Головним завданням курсу є: вивчення теоретичних і практичних аспектів кваліфікаційної підготовки фахівця з сучасного танцю; формування й розвиток професійно-педагогічних знань, навичок та вмінь, що забезпечують теоретичну і практичну підготовку педагога-хореографа.

Дисципліна «**СУЧАСНІ НАПРЯМКИ ТАНЦЮВАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА**» є важливою фаховою дисципліною для майбутніх педагогів-хореографів, проте вона потребує певних фізичних даних, без яких неможливе якісне її опанування. Лекційні та практичні заняття, на яких студенти ознайомлюються з теоретичним і практичним матеріалом, доповнюються індивідуальною роботою (студентам рекомендуються певні комплекси вправ, що виконують коригувальну роль та сприяють розвитку рухових функцій).

Мета дисципліни: сформувати професійні навички та вміння, що забезпечують теоретичну і практичну підготовку кваліфікованого фахівця з сучасного танцю; ознайомити з різними танцювальними техніками, що існують у сучасному хореографічному мистецтві; вдосконалити пластичну манеру, розвинути відчуття стилістичних особливостей, розширити лексичний арсенал та творчий діапазон (творче мислення і творчий потенціал) студентів; максимально розвинути й вдосконалити психофізичний апарат майбутніх фахівців хореографії.

Завдання курсу:

- ознайомити з естетикою сучасного танцю (видами, напрямками, танцювальними техніками і представниками танцювальних шкіл).

- озброїти майбутнього фахівця теоретичними знаннями щодо становлення й розвитку сучасного танцювального мистецтва;
- навчити основним принципам джазового танцю, танцю модерн та інших сучасних молодіжних танцювальних стилів;
- розвинути практичні виконавські якості та вміння, необхідні хореографу в роботі у різних жанрах та стилях хореографічного мистецтва.

У результаті вивчення курсу студенти повинні **знати:**

- ✓ історію та понятійно-категоріальний апарат хореографічного мистецтва;
- ✓ спеціальну термінологію, що застосовується у різних танцювальних стилях;
- ✓ основи техніки виконання рухів джаз-танцю, танцю модерн та інших сучасних молодіжних танцювальних напрямів;
- ✓ проблеми, що виникають у танцівників при опануванні тих чи інших танцювальних технік та способи їх вирішення;
- ✓ структуру музичних творів та їх музично-ритмічну основу;
- ✓ значення та особливості музичного забезпечення занять з сучасного танцю;
- ✓ особливості організації навчального процесу з сучасного танцю у дитячих дошкільних закладах, загальноосвітній школі, професійних колективах, закладах вищої освіти;
- ✓ особливості застосування елементів сучасного танцю у різних видах спорту;
- ✓ різні види підвідних вправ;
- ✓ забезпечення безпеки під час проведення танцювальних занять.

Уміти:

- ✓ вдало виконувати танцювальні вправи на координацію, різноманітні комбінації, зв'язки та етюди;
- ✓ вдало створювати і передавати художній образ;
- ✓ вдало виконувати роботу в дуеті, ансамблі тощо, через принцип візуального контакту;
- ✓ вдало виконувати підтримки, танцювальні трюки, що побудовані на акробатичній техніці.
- ✓ синтезувати теоретичні знання й практичні вміння та вдало застосовувати їх у своїй діяльності;
- ✓ користуватися спеціальною та методичною літературою, кіно і відеоматеріалами, що допомагають вивчати особливості сучасного танцювального мистецтва;
- ✓ володіти спеціальною термінологією сучасного танцю;
- ✓ складати і записувати танцювальні зв'язки, навчальні комбінації, етюди;
- ✓ виконати залікові танцювальні завдання і композиції.

1. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни: 210 год. / 7 кредитів ECTS.

Аудиторних – 108 год., з них (лекції – 8 год.; практичні заняття – 100 год.); самостійна робота студентів – 102 год.

Змістовий модуль 1. Сучасні напрямки хореографічного мистецтва.

Тема 1. Сучасний танець як фактор професійної підготовки хореографа.

Предмет вивчення, мета і завдання курсу «Сучасні напрямки танцювального мистецтва». Структура курсу; коротка характеристика розділів курсу; вимоги до рівня освоєння курсу; організація самостійної роботи студентів; форми звітності й контролю виконання практичних та самостійних робіт; короткий анотований список літератури, кіно та відео матеріалів щодо вивчення курсу. Сучасний танець в системі професійної підготовки хореографа. Цілі і завдання уроку. Специфіка планування уроку і основні принципи: систематичність, послідовність, наочність, активність, зв'язок теорії і практики. Розділи уроку: warm-up (розігрів тіла), основний тренаж, робота біля опори, в партері, крос-комбінації (пересування в просторі), танцювальні комбінації, етюди, імпровізація. Функціональні завдання кожного з розділів уроку й основні групи рухів, що включені в них. Тривалість розділів. Музичний супровід занять. Педагогічні прийоми і методи, створені провідними майстрами джазового танцю й танцю модерн. Варіювання рухів і складання їх у комбінації й танцювальні зв'язки. Складання та проведення уроку з сучасного танцю студентами.

Тема 2. Види і напрямки у сучасній хореографії.

Стилі сучасних клубних танців. Клубні танці другої пол. ХХ ст. Різноманіття видів і жанрів, вплив на їх виникнення соціально-культурних процесів. Взаємозв'язок і взаємовплив клубного танцю з професійною хореографією, популярними музичними течіями, модою, стилем життя. Класифікація сучасних клубних танців: імпровізаційні, парні, масові, молодіжні (вуличні) напрямки. Стиль, манера і техніка молодіжних танцювальних напрямків. Музичні напрямки «диско», «рок», «фанк», «реп». Вплив даних напрямків на виникнення нових танцювальних стилів – брейк-данс, хіп-хоп, хаул, street-jazz, хаус та ін. Акробатичні, трюкові техніки street dance. Спортивні елементи боротьби, гімнастики як лексична основа молодіжних танцювальних стилів. Street dance на професійній сцені (мюзикл «Метро», балет «Лебедине озеро. Презавантаження» та ін.).

Змістовий модуль 2. Джазовий танець.

Тема 3. Витоки, становлення й розвиток джазового танцю.

Європейські колонії на території Північної Америки (1607–1775 рр.). Традиційне народне мистецтво Африки та його вплив на музично-танцювальну культуру США в XVII–XVIII ст. Танцювальне мистецтво афро-американців – характерний і органічний елемент культури США. Типові особливості африканського танцю. Вплив африканського танцю на танцювальну культуру початку ХХ століття. Гібридна природа джазу. Нові форми сценічних вистав. Талановиті й яскраві виконавці джазового танцю (Джо Фріско, Жозефіна Бейкер, Флоренс Міллс та ін.). Популярність і широке поширення танців «Чарльстон», «Блек Боттом», «Ту-степ», «Біг Епл», «Шиммі», «Конго». Творчість Катарін Данхем. Народження сценічної форми афро-джаз танцю. Джек Коул, Джером Роббінс, Алвін Ейлі – хореографи, що синтезували в своїх хореографічних творах техніку джазового танцю з етнічним, народним та класичним танцем. Світове поширення джаз-танцю. Гас Джордано – автор першого підручника з джаз-танцю. Творчість Матт Меттокса, Луїджі, Боба

Фоссі). Тенденції розвитку джаз-танцю у другій половині XX-XI ст. Провідні центри, школи і трупи джазового танцю.

Тема 4. Техніка та методика вивчення базових рухів джазового танцю. Основні принципи.

Основні принципи джазового танцю. Характерні ознаки джаз-танцю: ритмічність, динаміка, свобода руху, координація усіх частин тіла, імпульсна техніка, імпровізація. Вивчення позицій, положень, рухів, що притаманні джаз-танцю. Поняття «ізоляція» (технічний прийом, за допомогою якого, реалізується принцип поліцентрики і поліритмії у джазовому танці). Ізольовані центри: голова, шия, плечовий пояс, таз (pelvis), руки, ноги. Ізоляція частин центрів – «ареали» (гомілка, стопа, передпліччя, кисті, пальці). Ізоляція як здатність рухатися незалежно один від одного різних ланок тіла. Поняття «поліцентрія» (рух різних частин тіла, що рухаються водночас і незалежно один від одного, з різною швидкістю, амплітудою і напрямком). Поняття «релаксація» (регуляція напруги і розслаблення окремих центрів тіла). Поняття «поліритмія» (рух «центрів» у різних ритмічних малюнках, метрично незалежних один від одного). Роль ритму в джазі. Поняття «beat» і off-beat. «Свінг» як моторно-ритмічна основа рухів у танці (розгойдування тіла і його частин у різних положеннях). Поняття «мультиплікація» (розкладання одного простого руху всередині ритмічної одиниці). Різні види джазових кроків, виконуючи які, вага тіла переноситься поступово, з акцентом на не «ударну» частку такту. Брейк-данс як приклад мультиплікації в сучасному танці. Поняття «координація». Способи координації рухів декількох центрів тіла і ареалів. Вправи біля опори, їх завдання і цілі. Методика побудови вправ біля опори. Базові рухи, складові комбінацій вправ, що виконують біля опори. Послідовність рухів і логіка побудови комбінацій.

Тема 5. Стилістичні особливості джазового танцю.

Стильове різноманіття джазової музики й танцю. Сучасні стилі джазового танцю: Blues, Lirical, Bradway (Theatrical), Hot, Cool, Afro-jazz, Latin, Modern-jazz, Street-jazz, Етно-джаз. Характерні особливості цих стилів, провідні хореографи і виконавці. Комбінування форм і синтез різних шкіл у сучасному джаз-танці: степ-джаз, джаз-балет, джаз-кабаре, джаз-театр, джаз-шоу та інші. Сучасні центри джазового танцю. Конкурси, фестивалі, чемпіонати з сучасного джазового танцю. Вплив на формування системи джаз-танцю різних видів мистецтв і спорту, пов'язаних з рухом (акробатика, гімнастика, пантоміма), народного (етнічного), побутового танців.

Змістовий модуль 3. Танець модерн.

Тема 6. Танець модерн: історія виникнення та етапи розвитку.

Ідеї теоретика і педагога Франсуа Дельсарта. Система Еміля Жака-Далькроза. Танцювальне мистецтво Айседори Дункан. Основоположні принципи нового танцювального напрямку «модерн»: відмова від канонів, втілення нових тем і сюжетів оригінальними танцювально-пластичними засобами. Виникнення американської школи танцю модерн. Стилістичні особливості американської школи танцю модерн і її майстри: Рут Сен-Дені, Тед Шоун, Марта Грехем, Доріс Хамфрі, Чарльз Вейдман, Хелен Таміріс. Виникнення і особливості розвитку танцю модерн у Європі: Рудольф фон Лабан, Марі Вігман, Курт Йоссі та ін. Тенденції розвитку танцю модерн.

Тема 7. Основні рухові принципи танцю модерн.

Розвиток системи різних шкіл танцю модерн (формування стилів і технік). Філософські концепції танцювального руху в танцю модерн. Особливості пластики, стилю і манери виконання танцю модерн. Танцювальні техніки. Поняття «contraction» (стиснення) і «release» (розширення) як основа техніки М. Грехем. Падіння і піднесення тіла (рух по синусоїді: рух – затримка в кульмінаційній точці (suspend) – рух у зворотному напрямку (recovere) / техніка Д. Хамфрі і Х. Лимона. Базисні поняття «contraction» і «release» закладені в техніці танцю модерн, що визначають положення тіла в просторі. Взаємозв'язок руху і дихання. Особливість використання простору в танці модерн (пересування виконавця по горизонталі і вертикалі). Поняття «рівні» (levels). Види levels. Позичії, положення голови, рук, ніг, корпусу в танці модерн. Відмінності модернового танцю від класичного. Особливості термінології танцю модерн.

Змістовий модуль 4. Постмодерн у хореографічному мистецтві.

Тема 8. Авангардистський танець, «contemporary», «new dance».

Авангардний танець: техніка М. Каннінгема, А. Ніколайса, Е. Хоккінса, Дж. Батлера, П. Тейлора, М. Бежара. Філософія постмодерністського танцю. Тріша Браун, Марк Морріс, Майкл Кларк, Розмарі Бучер, Піна Бауш та їх творчість. Провідні сучасні школи, хореографи, виконавці. Творчі центри, авторські колективи в Україні, що популяризують танець «модерн». Специфічні риси школи Б. Ейфмана, Е. Панфілова, А. Сігалової, Н. Огризкова та ін.

Тема 9. «Contemporary dance».

Особливості стилю «contemporary dance» та його специфічні риси. Техніки і авторські методики, що застосовують у «contemporary dance». Лондонський театр сучасного танцю (знайомство з творчістю танцівника і хореографа Роберта Коена (Роберт Кохан)). Розбір та аналіз трьох груп вправ, що включають практичні заняття Р. Коена: вправи стретч-характеру, нахили і повороти торсу, вправи для розвитку рухливості стопи.

Змістовий модуль 5. Імпровізація.

Тема 10. Імпровізаційна техніка сучасних танцювальних напрямків.

Танцювальна імпровізація як спосіб самовираження і пізнання власного «Я». Імпровізація в танці як миттєве втілення музичного ритму засобами пластики тіла, міміки, емоційного забарвлення. Контактна імпровізація в танці як секвенція імпровізованих рухів (метод Стівена Пекстона). Особливість вистав і постановок, створених на основі контактної імпровізації: відсутність сюжету, «театральності», певного стилю. Контрастна суміш танцювальних стилів і жанрів. Хеппенінг. Терапія за допомогою руху. Розвиток творчих здібностей та творчої фантазії, асоціативного мислення і ритмопластичної волі.

Змістовий модуль 6. Естрадний танець.

Тема 11. Види і жанри хореографічних творів на естраді.

Етапи розвитку сучасної танцювальної естради. Специфічні риси естрадного танцю та основні засоби його виразності. Види і жанри хореографічних творів на естраді. Естрадний хореографічний номер як мініатюрний самостійний спектакль. Взаємозв'язок і взаємовплив балету та естради. Особливості «російського модерну» в галузі танцювального мистецтва початку ХХ ст. Відображення даного напрямку в творчості М. Фокіна, Ф.

Лопухова, К. Голейзовського та інших. Творчий пошук танцювальних шкіл, студій, майстерень 20-30-х рр.. Сучасні форми, стилі та виразні засоби танцювальної естради.

3. Рекомендована література:

1. Безклубенко С. Мистецтво: терміни та поняття: енциклопед. вид.: у 2-х т. : Т. 1 (А–Л). Київ : Ін-т культурології АМУ, 2008.
2. Дени Г., Дассвиль Л. Все танці. – Киев: Музыкальная Украина, 1983.
3. Дункан А. Танець майбутнього. // Моє життя. - Київ, 1994.
4. Dance magazine (Нью-Йорк). Спеціальний випуск пам'яті Марти Грехем. // Балет. - 1992. - № 3. - С. 46.
5. Лифар С. З Дягілевим. - Київ, 1994.
6. Мова Л. В. Техніка імпровізації в сучасному танці. Проблеми розвитку сучасного хореографічного мистецтва та шляхи їх вирішення : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції, 17–18 листопада 2011 р., Луганськ. Луганськ. 2011. С. 50–54.
7. Погребняк М. М. Японський танець «анкоку було» як спадкоємиць німецького «Ausdrucktanz» / М. М. Погребняк // Вісник КНУКіМ. Серія : Мистецтвознавство. 2011 – Вип. 25 – с. 125-132
8. Погребняк М. М. Танець «модерн» у художній культурі ХХ ст.: дис. кандидата мистецтвознавства: 26.00.01 / Погребняк Марина Миколаївна. – К., 2009.
9. Соболев О. Постмодерн і майбутнє філософії / О. Соболев. — Київ :Наук. думка, 1997.
10. Спарджер С. Тілобудова і балет. Лондон, 1958.
11. Хоцяновська Л. Ф., Рехвіашвілі А. Ю. Методика виконання імпровізації та контактної імпровізації: навчальний посібник. Київ : КНУКіМ, 2017.
12. Хоцяновська Л. Ф. Імпровізація як засіб розвитку творчих здібностей на уроках з мистецтва балетмейстера. Культура України. Серія «Мистецтвознавство». 2018. Вип. 59. С. 240–245.
13. Хореографическая подготовка в спорте / Методические рекомендации. Составители Бирюк Е., Овчинникова Н. – Киев: КГИФК, 1990.
14. Чепалов О. І. Хореографічний театр Західної Європи ХХ ст. : монографія / О. І. Чепалов. – Х. : Харківська держ. академія культури, 2007. – 344 с. : іл.
15. Чепалов О. І. Специфіка аналізу постмодерного танцю / О. І. Чепалов// Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв : щоквартальний наук. журнал. — Київ, 2007. — № 1. — С. 42–47.
16. Шариков Д. Сучасна хореографія як феномен художньої культури ХХ ст. дис. кандидата мистецтвознавства: 26.00.01 / Денис Ігорович Шариков – К., 2008.– 190 с.
17. Шариков Д. І. Мистецтвознавча дисципліна хореологія як феномен художньої культури.: монографія / Д. І. Шариков. – К.: Кафедра театрального мистецтва. Київський міжнародний університет, 2013. – Частина 3. – 90 с. : іл.
18. Шариков Д. І. Теорія, історія та практика сучасної хореографії : монографія / Д. І. Шариков. – К. : Кафедра театрального мистецтва. Київський міжнародний університет, 2010. – 208 с.
19. Шариков Д.І. Класифікація сучасної хореографії / Шариков Д.І. – К. : Вадим Карпенко, 2008. – 168 с.

20. Яніна-Ледовська Є. В. Напрямки та тенденції розвитку контактної імprovізації у контексті сучасної хореографії. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. 2010. No 1. С. 247–249.
21. Ballet Journal /Notebook-Dancing Jazz Modern Dance Book Tap Log. 2018.
22. Suzanne Shelton Ruth St. Denis. A Biography of The Divine Dancer
23. Mindy Aloff, Robert Gottlieb Dance in Amerika, 2018.
24. Nelson D Neal Ed. D. Hemsley Winfield – Pioneer of Modern Dance, 2020.
25. Larry Warren Lester Horton, modern dance pioneer, 2020.
26. Gayle Kassing History of Dance, 2017.
27. Miriam Giguere Beginning Modern Dance, 2013.
28. Jack Anderson Ballet & Modern Dance. A Concise History, 2018.
29. Nancy Reynolds, Malcolm McCormick No Fixed Points. Dancing in the Twentieth Century, 2021.
30. Lesa Cline-Ransome, James E. Ransome, Robert Battle My Story, My Dance, 2015.
31. Wang Yunyu, Stephanie Burridge Identity and Diversity. Celebrating Dance in Taiwan, 2016.
32. Thomas Lax, Ralph Lemon, Doryun Chong, Adrienne Edwards Ralph Lemon. Modern Dance, 2016.
33. Susan Rosenberg Trisha Brown, 2016.
34. James Robey Beginning Jazz Dance, 2015.
35. D. Velasco, K. Halbreich, G. Kourlas, R. Lemon Sarah Michelson. Modern Dance, 2017.
36. E. R. Dickinon Dancing in the Blood. Modern Dance and European Cultur on the Eve of the First World War, 2017.
37. A. Janevski, T. Lax, G. Bianconi, H. CH Choi Judson Dance Theater, 2018.
38. J. Legg Introduction to Modern Dance Techniques, 2011.
39. S. Au, J. Rutter Ballet and Modern Dance, 2012.
40. C. Lefevre The Dance Bible. The Complete Resource for Aspiring Dancers, 2012.
41. M. Horosko, J. Dunning May O'Donnell, 2005.
42. J. L. Roseman, A. King Dance Was Her Religion. The Spiritual Choreography of Isadora Duncan, Ruth St. Denis and Martha Graham, 2004.
43. J. S. Murphy The People Have Never Stopped Dancing, 2007.
44. J. Penrod, J. G. Plastino The Dancer Prepares, 2004.
45. Ana Marie Forsythe, Cheryl Ball, Marjorie Perce, Alvin Ailey Dance Technique of Lester Horton, 1992.
46. N. Schurman Modern Dance Fundamentals, 2nd Edition, 2011.
47. Julia L. Foulkes Modern Bodies, 2002.
48. Louis Horst, Carroll Russell Modern Dance Forms. In Relation to the Other Modern Arts, 1992.
49. R. Freedman Martha Graham, 1998.
50. G. Cheney Basic Concepts in Modern Dance, 1989.
51. S. Walther Dance of Death. Kurt Jooss and the Weimar Years, 1994.
52. R. Celichowska, L. Belokon, L. Dlugoszewski, Erick Hawkins The Erick Hawkins Modern Dance Technique, 2000.
53. Isa Partsch-Bergsohn, Harold Bergsohn The Makers of Modern Dance in Germany. Rudolf Laban, Mary Wigman, Kurt Joosse, 2002.

54. J. K. Erkert Harnessing the Wind, 2003.
55. L. Waren Anna Sokolow, 1991.
56. S. L. Foster Reading Dancing. Bodies and Subjects in Contemporary American Dance, 1986.
57. Brenda D. Gottschild Digging the Africanist Presence in American Performance. Dance and Other Contexts, 1996.

Інтернет-ресурс:

1. Танець Бутто: твоя важність відменяється або друга дорога на гору Фудзи // teatre.com: театральний портал. Інтерв'ю з українським хореографом та режисером Ларисою Венедиктовою про японський танець бутто. URL: <http://teatre.com.ua/modem/tanets-buto-tvoja-vazhnost-otmenjaetsja-ylydrugaja-doroga-nagoru-fudzy>
2. Kasai T. A Butoh Dance Method for Psychosomatic Exploration. URL: http://ext-web.edu.sgu.ac.jp/kenkyuho/butoh_creation_kasai_
3. «Five Dances by Martha Graham». Video classics., 1995 Philips Produces.
4. «Tropikana Revue A La Havene». M. Bolk - Allemagne., 1995.
5. Jiri Kylian. «Black and White». Art Haus Musik., 1998.
6. Mark Morris Dance Group «Dido E Aeneas». Rhombus., 2003.
7. The Royal Ballet with Margot Fonteyn – Rudolf Nureyev ROMEO E JULIET. Packaging Design 1993, Video Collection International.
8. Серія Dance Video – навчальні відео-уроки з усіх напрямків сучасного танцю. Видавничий дім Фонду «Здоров'я Культура Спорт».
9. Burn the floor. Universal Pictures Video, 1999.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання.

Залік у 10 семестрі.

Іспит у 11 семестрі

5. Засоби діагностики успішності навчання:

- задача практичних нормативів;
- задача теоретичного матеріалу;
- виконання самостійних робіт;
- задача семестрових заліків;
- задача іспиту.

Примітки:

1. Програма нормативної навчальної дисципліни визначає місце і значення навчальної дисципліни, її загальний зміст та вимоги до знань і вмінь. Програма нормативної навчальної дисципліни є складовою державного стандарту вищої освіти. Програма вибіркової навчальної дисципліни розробляється вищим навчальним закладом.
2. Програма навчальної дисципліни розробляється на основі освітньо-професійної програми.

3. Форма призначена для складання робочої програми навчальної дисципліни.